

Právna norma

- Pravidlo správania sa
- V podobe príkazu, zákazu alebo dovolenia určitého správania
- Vyjadrené zvláštnou, štátom uznanou formou
- Podľa toho, aký modus normatívnosti normotvorca pri jazykovej formulácii normatívnej právnej vety použil,
- Členenie:

Príklady:

- Vlastník je povinný strpieť, aby v stave núdze alebo v naliehavom verejnom záujme bola na nevyhnutnú dobu v nevyhnutnej miere a za náhradu použitá jeho vec, ak účel nemožno dosiahnuť inak
- V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa v sociálnom zabezpečení, zdravotnej starostlivosti a pri poskytovaní tovarov, služieb a vzdelávania zakazuje diskriminácia osôb z dôvodu ich pohlavia, rasového pôvodu, národnostného alebo etnického pôvodu
- Vysielateľ môže požiadať radu o zmenu licencie

Pojmové znaky právnej normy

- Právna záväznosť a štatna donutiteľnosť
- Normatívnosť
- Všeobecnosť
  - pokiaľ ide o predmet úpravy, najmä okruh subjektov, ktorým je

Všeobecnosť

- Právna norma okrem toho, že je záväznou, **musí byť všeobecne záväznou normou**
- **Všeobecnosť právnej normy znamená, že je adresovaná neobmedzenému počtu subjektov**

Normatívnosť

- **Prikazuje**
  - z dispozície vyplýva pre subjekt povinnosť správať sa určitým spôsobom, niečo vykonať, dať (...)
- **Zakazuje**
  - (...výpoveď v ochrannej dobe...)
- **Dovoľuje**
  - (...)

Normatívne a permissívne právne vety

Záväznosť

- Pravidlo správania je záväzné
- Záväznosť právnej normy vyplýva z jej platnosti
- Vzťah medzi platnosťou a záväznosťou možno vyjadriť tak, že norma vyjadrevná v normatívnom právnom akte je platná a preto zaväzuje

Štátom stanovená forma právnej normy

- **Procedurálna**
  - či právnu normu schválil štátny orgán s požadovanou normatívnou kompetenciou a právomocou
- **Rezultatívna**

Štátne donútenie

- **štátne donútenie priame**
  - **sankcie súkromnoprávne**
  - **sankcie verejnoprávne**
- **štátne donútenie nepriame**
- represívna funkcia – podstatou je uloženie trestu, ochranného opatrenia
- nevylučuje súčasné použitie reparačnej, reštitučnej, satisfakčnej sankcie

Sankcia je sekundárna právna povinnosť, ktorá vzniká po nesplnení primárnej právnej povinnosti.

Pri nepriamom je činnosť štátu zameraná na to, aby subjekt dobrovoľne plnil povinnosti stanovené právnu normou. Ak nedošlo k dobrovoľnému splneniu, nastupuje priame donútenie.

Verejné a súkromné práve

- **Normy verejného práva**
  - *prikazujúce*
  - *zakazujúce*

- **Normy súkromného práva**
  - *Dovoľujúce*
- **Verejnoprávne sankcie**
  - represívny charakter
- **Súkromnoprávne sankcie**
  - reštitučný
  - satisfakčný
  - .

Časová pôsobnosť

- Určuje časový úsek, po ktorý norma reguluje spoločenské vzťahy
- Platnosť súvisí s procesom tvorby práva. PN sa stáva platnou uverejnením v úradnej zbierke
- Účinnosť právnej normy znamená, že PN sa stáva záväznou, pre adresátov z nej vyplývajú práva a povinnosti, ktoré v prípade nedodržania možno vymáhať štátnym donútením.
- Publikčná norma – záväzné právne predpisy, nadobúdajú účinnosť 15 dňom po ich vyhlásení v ZZ, ak nie je v nich ustanovený neskorší deň nadobudnutia účinnosti. Doba medzi platnosťou a účinnosťou PN – legisvakačná doba,

Retroaktivita

- Spätné pôsobenie práva, všeobecne platí, že PN pôsobia do budúcnosti, princíp aretroaktivity

Územná pôsobnosť

- Určuje územie, na ktorom právna norma platí:
  - na celom území štátu
  - na jeho niektorej časti
  - ale aj na subjekty mimo štátu

Osobná pôsobnosť - vymedzuje okruh osob, pre ktore pravna norma plati

- **bud' na všetky osoby**
- **alebo len na určitú skupinu subjektov**

- **výnimka** zo všeobecnosti osobnej pôsobnosti právnych noriem sú diplomatické imunity, ...

Vecná pôsobnosť

- Je vymedzená v úvodných ustanoveniach
- napr. autorský zákon v úvodnom ustanovení

1. Druhy právnych noriem

Normy určité

- priamo určujú pravidlo, ktoré je potrebné dodržiavať

Normy zmocňovacie

splnomocňuje

- vyhradzuje vydanie príslušnej normy určitým orgánom

Normy odkazovacie

- pri formulácii určitého pravidla sa dovolávajú inej, už existujúcej normy

2. Kogentná právna norma

Bezpodmiene ne zavazuju k ur itemu konani, nedavaju možnosť konat spôsobom odlišnym od pravidla v dispozícii a to ani v prípade ak s tym vpetci zu astneni suhlasia.

- kategorická, imperatívna
- nedovoľuje odchýlky od určených práv a povinností
- nepripúšťa výnimky a nemôžeme ju zmeniť ani dohodou strán

Dispozitívna PN

pripúšťa sa aj ine riešenie, ake je predvidane pravnou normou.

- odporúčacia
- dáva subjektom právnych vzťahov možnosť, aby si v stanovených medziach určili:
  - obsah práv
  - obsah povinností

Všeobecné a špeciálne

- Vzťah OZ k Zákonníku práce, zákonu o rodine a obchodnému zákoníku. Všetky sú zákonmi rovnakej právnej sily, avšak OZ je vo vzťahu...

Štruktúra právnej normy

- **Formálne právna štruktúra**
  - hlavička
  - preambula
  - nadpisy
  - jadro

- Paragraf
  - Odstavec
  - Písmeno
  - Body a úseky
- podpisy
- Prílohy

Hlavička právneho predpisu

- identifikačné číslo právneho predpisu
- typ predpisu
- označenie autora
- dátum vydania
- názov predpisu

Preambula

- tvoria ju vety, nasledujúce za..

Nadpisy

- formálne
  - časť, hlava, oddiel
- neformálne
  - označujú jeden alebo skupinu paragrafov

Jadro

- označené právne bloky
  - PARAGRAF

Zásady súkromného práva

- zásada rovnosti účastníkov
- zásada individuálnej autonómie
- zásada „všetko je dovoľené čo nie je zakázané“
- Zásada zákazu zneužitia subjektívnych práv
- zásada istoty a stability v súkromnoprávných vzťahoch
- zásada prevencie

Odvetvia práva

- **Občianske právo**
  - predmetom úpravy občianskeho práva sú:
    - Majetkové vzťahy fyzických a právnických osôb
    - Majetkové vzťahy medzi týmito osobami a štátom
    - Vzťahy vyplývajúce z práva na ochranu osôb
- Právo obchodné
  - postavenie podnikateľov
  - obchodné záväzkové vzťahy
- právo cenných papierov
  - cenné papiere
  - investičné služby
  - dohľad nad kapitálovým trhom
- právo duševného vlastníctva [predmetom su nehmotne dobra](#)
  - výsledky tvorivej činnosti
  - právo priemyselného vlastníctva
- pracovné právo
  - individuálne pracovno-právne vzťahy
- medzinárodné právo súkromné
  - rodinné vzťahy
  - pracovné apod vzťahy s **medzinárodným prvkom**
- rodinné právo
  -

Verejné právo

Štátne právo

- rieši vzťahy upravené v ústave a ústavných zákonoch
- ústava upravuje

Správne právo

- Upravuje spoločenské vzťahy, ktoré vznikajú pri výkone štátnej správy
- nieje kodifikované, nemá kódex

Finančné právo

- Upravuje štátny rozpočet
- centrálné peňažné fondy

Trestné právo hmotné

- chráni práva a oprávnené záujmy
- reguluje vzťahy, ktorí vznikli spáchaním trestného činu

Trestné právo procesné

- súdy, prokuratúra,

Medzinárodné právo verejné

Na cviko:

Dva príklady na dispozitívne a kogentné právne normy (meno, čas cvika, etc)